

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ПО ПОДНЕ

ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

Месечно 4-50 драхми, тромесечно 13-50 драхми, годишње 54 драхми.

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

Стан уредништва:

улица Краља Петра бр. 70.

Уређује ОДБОР

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

НА НАШЕМ ФРОНТУ

Коминике Источних Савезничких Војска

Гонење аустријских трупа, доведених хитно да спрече наше напредовање, настављено је снажно и са изванредном брзином.

Српска војска, уз сарадњу француске коњице, пошто је форсирала лесковачки кланац, продрла је преко јуче, после живих борби, у Лесковац и заробила више од 500 војника. Једна српска дивизија прешла је више од 60 километара за три дана непрекидне борбе. Благодарети том надзирању, отворен нам је приступ у нишку равницу.

Француске трупе наставиле су са истом жестином да чисте област северно од Скопља од немачких елемената, који су бегством измакли капитулацији 11. армије.

У току овог гонења заробили смо код Урошевца, за време борби, стотину нових војника и заробили 27 топова, од којих 11 великог калибра.

У Албанији наше трупе и даље напредују у правцу Елбасана, потискујући аустријске заштитнице које узалуд покушавају да спрече наше напредовање.

НОВИ НЕМАЧКИ ПОКУШАЈИ

Предлог о миру Макса Баденског

Први корак новог немачког канцелара, принца Макса Баденског, био је предлог о миру. Као што је изјавио у Рајхстагу упутио је, преко Швајцарске, Председнику Вилсону предлог: да се одмах прекину операције и отпочну преговори.

Без обзира да ли предлог Макса Баденског садржи конкретне услове и, ако садржи, какви су они и да ли могу да се узму као основа за разговор о миру, предлог је унапред осуђен на пропаст, не само због тога, што се тражи обустава непријатељства без икакве гаранције да ће преговори уродити добрим плодом, него у првом реду зато, што су немогућима какви разговори са данашњом Немачком. А нарочито наглашавање, да је предлог учињен у споразуму са савезницима Немачке, не оставља никакву сумњу о томе, да се тенденција предлога у основи коси са принципима Председника Вилсона и осталих Савезника о ослобођењу и независности потлачених народа.

Да ли су, под таквим условима, могући ма какви преговори у смислу предлога Макса Баденског? Прихваћање таквог предлога могло би значити омогућавање Немачкој да после неког времена обнови ратне страхоте под сасвим друкчијим околностима. Међутим, Савезници су поднели толико жртава и овај рат довели до стања које не оставља сумње на чијој ће страни бити победа, а да би смели рескирати трајан мир и своју будућност, подвргавајући се утицају једног скрозинтригантског предлога.

Ако се сме на пречац о овоме судити, може се са тачношћу стати на гледиште, да се овај корак Макса Баденског само по форми разликује од сличних покушаја Бетмана Холвега, Михаелиса и Хертлинга. У суштини предлог се потпуно подудара са свима немачким покушајима, да се рат, у немогућности решења оружјем, добије интригама, или, у најгорем случају, да се не изгуби.

У осталом, Макс Баденски није дошао на место канцелара по сили неког великог преокрета у државном систему и режиму, него по потреби милитаристичке, кајзерове Немачке; а таква Немачка не може ни мислити о миру без задњих намера. Његовим доласком није ништа измењено ни у Немачкој, ни у редовима немачке масе. Све је остало по старом, као што је било и за време Бетмана Холвега, Михаелиса и Хертлинга. Разлика је само у томе, што Макс Баденски није у стању ни да претини да се нада успеху немачког оружја. Зато ће он и стићи, пропасти, пре но други, као што ће пропасти и садашњи његов интригантски предлог о миру.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

ЦИРИХ, 26. — Из Беча јављају да је цар Карло примио у аудијенцију Тису, Андриаша и Апоњиа.
 БЕРН, 26. — Из Берлина јављају, да ће нови канцелар Макс Баденски одступити, ако његов предлог о миру не нађе одзива код Савезника. Овде се, међутим, држи да ова ипретњава представља само један обичан немачки маневар.
 ЦИРИХ, 26. — Председник аустријске владе Хусарек покушао је да поведе преговоре са шефовима свију група бечког парламента ради образовања владе издрожне одбране, али је од Словена био одбијен.

РАСПАД МОНАРХИЈЕ

Изјава Дра А. Трумбића

Париз, 26. септембра

Председник Југословенског Одбора г. Дра Трумбић, интервјуисан од уредника *Пти Журнала*, изјавио је: «После капитулације Бугарске положај централних сила, а нарочито Аустро-Угарске, постао је веома критичан. Ми већ присуствујемо војничком, политичком и социјалном распарчавању. Преко 150.000 наших војника, не желећи да служе аустријској тиранији, дутају слободно по планинама, јер не постоје власти, које их могу похватаати. Капитулација Бугарске врло је значајна, јер показује надмоћност Савезника. Сви словенски народи траже своју независност и своје краљевине. Ако се рат продужи и идуће зиме, распад Аустро-Угарске биће свршено дело.»

ДРЖАЊЕ РУМУНИЈЕ

После капитулације Бугарске

Берн, 26. септембра.

Као што је објављено, закључење примирја са Бугарском изазвало је у Румунији грозничаву узбуђеност. Немачки официри морално су депримирани, а војници су јако незадовољни што морају ићи на фронт. Макензен је предузео строге мере ради надгледања становништва. Он је тражио од румунске владе да одмах изврши клаузуле, које се односе на демобилизацију и предају ратног материјала. У свима немачким круговима завладала је велика клоулуост. После Макензенова тражења одржан је у Јашу крунисавет, коме је присуствовао и г. Браћано. Посланик Цариграду протествовао је што је краљ конференсио са Браћаном. Маргилман је одговорио, да је државне владе у томе питању надахнуто већином државним интересима. Он саветује краља да стално конференсије са Браћаном, као са правим тумачем либералне странке. Присуство Браћана на круниском савету јако је раздражило немачку штампу.

Наје Фраје Пресе навива комичним обећања Маргилманова: да ће предати суду бившу владу; и вели: да Берлин и Беч морају сумњати у румунске државнике.

НЕМАЦ О НЕМАЧКОЈ

Противу немачког милитаризма

Лондон, 26. септембра

Тајмс је објавио први део апела, упућеног немачком народу од стране Дра Николаја, лекара и професора на универзитету у Берлину, који је јуна месеца побегао авионом у Данску због идеја у књизи *Биологија рата*. Дра Николај пише: да су садашњи управљачи Немачке обманули потомке Гетеа и Канта и приморали их да воде срамну политику која је достојна једино Татара. «Ја сам уверен — вели он — да хиљаде мојих земљака кришом деле моја осећања и желе да садашњи државници не успеју у својим страшним покушајима. Садашња влада потчињена је гвозденом мачу који има огромну власт. Онај који покушава да брани своја у-

беђења брзо је умарен. Благодарети оваквом поступку ми видимо наш јавни живот лишени људи од вредности.»

У АУСТРО-УГАРСКОЈ

Ситуација све очајнија

Базел, 26. септембра

Франкфуртер *Цајтунг*, као и сви други немачки листови, јавља да влада необична радост код словенских кругова у Аустро-Угарској због пора-

ПОСЛЕ КАПИТУЛАЦИЈЕ БУГАРСКЕ

Коментари савезничких листова

Лондон. — Делу *График* вели: «Услови које су примили бугарски парламентарни равни су потпуној капитулацији, коју би сваки обазрив победилац захтевао. Што се тиче питања о коначном одређивању граница и утврђивању штета које Бугарска дугује Србији и Грчкој, она се могу згодно решити само на конференцији мира.»

Делу *Кроникл* вели: «Бугари су предали оружје онда када су Савезници били на путу завршавања рата. Њихова капитулација одсекла је главну артерију којом је немачка акција ефикасно продирала на Исток.»

Морнинг *Пост* каже: «Бугарска пада. Немачка победа у Румунији срозава се. Ова нерешена земља може се сада ослободити ронског ланца и постати слободна држава. Савезници се могу такође надати да ће успоставити везу са јужном Русијом и ослободити је немачког јарма. Савезници би требало потпуно да униште сваки траг аустро-немачки на Балкану. Жеље Србије треба прво узети у обзир приликом коначног решавања балканског питања.»

Делу *Експрес* вели: «Од сада је турско царство у крајњој опасности. Ако Турска да отпора, ова ће учинити да јој се повећа мера њене коначне казне. Централне Силе сада су изоловане од Истока. Узалуд ће оне претресати питање о могућој вези са Истоком преко Украјине. Но овај пројект као да им је исписан на песку. На овај начин престала је опасност за Индију. Али резултат који нарочито претеже јесте то да Срби улазе победоносно у своју земљу, што ће још је дарад учинити да Аустрија задрхти од ове војске.»

Делу *Нус* вели: «Систем Средње Европе (Митл Европа) је у развалинама. Удео Фердинанда у капитулацији Бугарске још није јасан, али има места веровању да је он био главни саучесник, као што није без значаја скоражни доласак краља баварског у Софију. Ловинка малих краљева сада је ова: саветати се куд ко може. Мислимо да је се мудро поступило што у услове са Бугарском нису ушли политички обзир. Ово баца Турску у велику муку и можемо сматрати да је Турска на овај начин ван рата. Са поуздањем се предвиђа да ће се Румуни појавити на ратној позорници, па макар то било и у својству планинског четничког ратовања, и не може се никад посумњати да Аустрија није знала за бугарске намере.»

Делу *Мел* каже: «Венерал Франше д' Епере може сада, ако налази за сходно, окре-

за Бугарске. Министар спољних послова Буријан изложио је чешким посланицима националистима политичку и војну ситуацију, изјављујући да ова изузетна ситуација предвиђа извесне унутрашње промене, које ће се извршити под федералистичком формом. Сви листови покушавају да подигну морал ставовништва. У Бечу и Берлину све вредности нагло падају. У Будимпештије брза затворена због панике. Финансијске власти решиле су се да одреде најмањи курс новца.

Дели резултат биће уништаја утицаја немачког у Украјини и на Кавказу. Исти ударац који доноси крај свакој могућности немачког господарења на Истоку, даје велику наду да ће се Русији помоћи и да ће се подвргнути брзом заслуженом кажњавању немачки агенти који учинише да потоцима падне невин крв по улицама руских вароши.»

Тајмс вели: «Јасно и несумњиво предосећамо да је пољуљана непријатељска конфедерација на ивица свога срозавања. Лични интереси који су везивали њене чланове поништени су. Узроци који су навели Бугарску да иступи из борбених редова такође важе и за остале чије је стање још озбиљније. Решење питања о границама регулисаће се кад и остала питања о границама. Друга питања политичке природе неће се уносити у војну конвенцију, али вероватно је да ће за сада бугарске границе на северу и западу остати оне исте из 1913. године. Немачка верује шта више да је «ратовање на два фронта», чега се њени стратегии понајвише плаше, претворено, у стварн, у ратовање на три фронта, ако се узме да је италијански фронт засебан од белгијског и француског фронта. Босна и Херцеговина је загрожена и да би је одбранила или заузела ма какво држање, Аустрија ће покушати да се брани у Србији. Аустро-Угарска ће ослабити своје снаге на Цјави и Алпима. Али најосетљивији ударац који је претрпела светска политика Немачке јесте тај, што је животна артерија свију жеља немачких «Од Берлина за Багдад и даље» пресечена.»

Тајмс закључује: «Треба да наставимо све док Немачка не потражи да јој мир диктирамо са толико понижења колико и Бугарска и са свима условима које је Бугарска примила.»

Листови уопште подвлаче чињеницу да Савезници не мисле да се мешају у унутрашње послове Бугарске. (Извештаји Ратног Пресбирова).

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Франц. коминике

Париз, 26. септембра

Активност артилерије на ивицама северно од Сен Кантена. На фронту Суипе Французи су дошли до ивица Конде, ушли су у Исл сир Суипе и заузеле Базанкур.

Доцније. — Северо-источно од Сен Кантена Французи су, у вези са британском армијом, напали јуче изјутра немачке положаје на фронту од 10 километара. И поред огорченог отпора непријатеља, они су продри у јаче немачке положаје и остварили знатно напредовање. Заузели су Фонтен, Итертр, мајур Белкур и напредовали до ивица југо-западно од Есињи ле Пти. Заузели су такође Рувроа. Избројано је до сада више од 1.500 војника.

На фронту Суипе вођене су јуче јаче борбе. Источније Немци су без успеха покушавали да потисну Французе из Базанкура. Северно од Скарпе франко-америчке трупе постигле су нове успехе. Потисле су Немце више од три километра северно од Сен Пиер а Арн. На десној обали Ене Французи су допрли до ивица јужно од Ланкона и заробили велики број војника.

Енглески коминике

Лондон, 26. септембра

Трећа и четврта армија напале су јуче изјутра на фронту од 20 миља (32 км.) између Сен Кантена и Камбреа и напредовале у дубину 5 километара. На крајњем десном крилу енглеског напада шеста дивизија, уз сарадњу других енглеских одреда, потисла је непријатеља са гребена и висова југо-источно и источ-

но од Монбрехена и освојила село Борегар. У центру 30. америчка дивизија заузела је, после јаке борбе, Бранкур и Премон и напредовала више од три миље (5 км.). На левом крилу енглеске су трупе заузеле село Сермен. У центру енглеске су трупе прокрчиле пролаз кроз дефанзивни немачки систем познат под именом Боревоар-Масниер и заузеле Маленкур и рововску линију западно од Валенкура. Заузеле су такође село Вилер-Отре. У центру лево енглеске су трупе прошле кроз линију Боревоар-Масниер и дубоко напредовале источно од ове линије. Новозеландске трупе узеле су на јурци Меслен (?) и Есн. На левом нападном крилу 63. дивизија издржала је јаке борбе дуж линије на друму Есн — Камбреј. Наше су трупе заузеле Серанвилер и Ниерњи. Северно од Скарпе заузеле смо сасвим рововски систем Фресн — Рувроа, Фресн ле Монтобан и Невиреј. Заробили смо више хиљада војника и запленили много топова. Напредовање се наставља на целом фронту.

Италиј. коминике

Рим, 26. септембра

Наше су батерије бомбардовале и оштетиле одбрамбене системе у Будиарији и у долини Лагарине. Активност непријатељске артилерије дуж Пјаве. На платоу Азијаго наша је патрола нагнала на бегство непријатељско одељење.

Албанија. — У току прекјучерашњег дана наше су трупе достигле Шкумбу код Нове и у области Мурикиана југо-западно од Елбасана.

»УЈЕДИЊЕЊЕ« У ПАРИЗУ

Лист Уједињење, орган црногорских организација за народно уједињење, преселио се у Париз, где ће наставити своје издавање и свој патриотски рад. Адреса уредништва и администрације: Rédaction et Administration de L'Union, 9 rue Raugot (XVI) Paris, France

ИЗВЕШТАЈ СРПСКЕ БОЛНИЦЕ

У Српској грађанској болници у Солуну боловало је од 16. до 23. овог месеца 39 лица, од којих је оздравило 16, а остало и даље на лечењу 23 лица.

Из канцеларије Краљевско

СА НАШЕГ ФРОНТА

Коминике за 25. септембра

Наше трупе, гонећи потучену 9. аустријску дивизију, ушле су 24. септембра после борбе у Лесковац и Власотинце, задобивши више стотина заробљеника и много разног ратног материјала.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Крф, 24. — Немамо још у рукама званичан текст канцеларовог говора о примирју, али изгледа да се предлог не може усвојити и да Немци траже само да избегну неуспешну казну. Канцелар је изјавио да је Немачка готова да обустави непријатељства и да дискутује са Савезницима о стварању Лиге Народа. Пуномонџици би требало да буду снабдевени потпуним овлашћењем по коме би могли да дискутују о стварању федеративне Аустрије, затим о судбини руских пограничних територија, које би саме располагале својом судбином; затим о аутономији Алас Лорена, који би се одредила по општем споразуму. Немачка је такође тражила да и Савезници изнесу своје услове мира. Ако би предлог био одбијен, Немачка хоће да присили своје противнике на закључење мира новим отпором немачког народа и оружаним салом. Према једној депеши из Берлина која је дошла преко Амстердама руска влада сматра да је поређење Брест Листовски уговор окупацијом Бакуа од стране Турака. Према бечком дописнику »Франкфуртер Цајтунг« аустријска влада изјавила је у својој ноти да прима све Вилсонове услове.

Берн, 26. — Швајцарска штампа сматра, да је предлог Макса Баденског унапред осуђен на пропаст, јер нема потребне услове за мир. Сви политички кругови мисле, да ће се рат наставити до потпуног слома Немачке.

Вашингтон, 26. — На прву вест о томе, да је Немачка поднела предлог за мир, Председник Вилсон је изјавио: »Ми не можемо да водимо преговоре са Хохенцолернима.

Српског Генералног Консулата у Солуну, бр. 8072 од 24. септембра 1918. године.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

БЕРН. — Немачко министарство за исхрану званично јавља да је овогодишња жетва много мања него ланска и да је оскудица меса и других намирница страховита.

АТИНА. — Стигли су овде и већ се представили министру унутрашњих дела чланови енглеске мисије за реорганизацију грчке полиције.

ХАГ. — Холандска влада решила је да интернира немачку патролску лађу »Ириберг« која је нађена у холандским водама и чија посада није могла да објасни њено присуство у холандским водама.

ратни фонд за помоћ, којим ће се помоћи објављене башти и вођњака наших Савезника Француза, Белгијанаца и Срба. Фонд је наишао на топао пријем од стране Председника Владе.

Вазел, 26. — Из Берлина јављају: Кајзер је упутио војсци и морини дневну наредбу, у којој вели: »У сагласности са нашим савезницима ја се решавам да још једаред понудим непријатељу мир. Ми пружамо руку само за частан мир. Ми не знамо да ли ће се оставити оружје. Момент је врло озбиљан. Имајући поверења у нашу снагу и са Божјом помоћи, ми се осећамо доста јаким да бранимо нашу драгу земљу«.

Лондон, 26. — На ручку који је приређен у Лондону 18. септембра од стране друштва Мидлесеј на коме је г. Чедда Мијатовић, бивши српски посланик у Лондону, био главни гост, г. Мијатовић, одговарајући на здравицу у његову част, рекао је: »Сви су Срби горди што се њихови војнички боре на опште задовољство Савезника. Победа је задобијена учешћем Срба — говорник не сматра да је то српска победа, пошто је била задобавена уз припомоћ Француза, Енглеза, Галијана и Грка — постигла је већ велики политички резултат, али ће још веће последице ове победе тек доцније доћи«.

Цирих, 26. — Једна депеша из Софије јавља да је садашња влада известила све поданике централних сила да напусте Бугарску у року од 4 недеље. Немачки поданици отпутовала су 22. септембра. Већина аустријских поданика такође су отпутовали.

Берн, 26. — Немачки биро за пропаганду јавља да је турска влада учинила, преко шпанске владе, исти корак код председника Вилсона, који су учиниле и Немачка и Аустрија.

Париз, 26. — Балканска Агенција сазнаје из Штокхолма: Из Хелсинфорса јављају, да Немци врло журно повлаче све своје трупе из Финске и упућују у непознатом правцу. Према вестима из Риге предузете су исте мере и у балтичким областима.

Берн, 26. — Ситуација у Немачкој је сасвим критична. Раздражење је обухватило нарочито радничку класу. Пред великом опасносту која прети Немачкој све су се странке спојиле и преклећу народ да се умири. Али народ тражи мир.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

СИМА ПАНДУРОВИЋ ИНТЕРНИРАН

Загребачке Новости доноси: »Познати песник Сима Пандуровић дотеран је ових дана у Болдога оњи, у мошонској жупанији, где је сада интерниран«.

АУСТРИЈСКИ ДЕЗЕРТЕРИ

Љубљански лист Напреј доноси, да је у јулу ове године спроведен кроз Рајску читав пук војних бегунаца, који су похватани у Хрватској, где су се крили по шумама. А слитско Наше Јединство об-

јављује наредбу намесништва далматинског, којом се прети најстрожијим казнама свима онима који подржавају или крију војне бегунце.

По овоме се лепо види како стоји Аустрија са југословенским војницима.

ЈЕДНА ЗАБРАНА

Грчке власти забраниле су слободно преносење уља, маслици, сира и масла. За сваки пренос из места у место, као и за извоз, мора се тражити нарочита дозвола министра за исхрану.

СРПСКА КЊИЖАРА М. РИСТИВОЈЕВИЋА

Код Беле Куле — Солун

Препоручује: Дописне војничке карте и разни канцеларски материјал.

Поред осталих књига »Крајњи пријатељ« пун интересантног живота роман са сликама од Ги де Мопасанз, у две књиге од којих је прва готова и цена јој је 4 драхме, а друга је у штампи.

»Азијада« чувени, јединствено занимљив роман из харемског живота од Пиера Лотиа, драхме 4.

»Нова женска писма« од чувеног писца Марсела Прево цена 3 драхме.

Нов енглеско-српски речник са изговором, од Ђ. Петровића у фином повезу драхми 7.

Сирино де Бержерак драх-

ми 6 Величанство драх. 3-50. Мемоари принца Лихновског драхме 2 Горски Вјенац драхми 4. Смрт Смаил Аге Ченгића фина израда драhme 3, а обична израда драhme 2. Докљиваји наредњика Миладина са сликама драhme 3. О Словенији и Словенцима драхми 1-50. За кретоу драх. 1-50. На капији будућности од Анатола Франса драхми 1-50. Граматика од Алкалаја за француски језик драхми 5. Разговори српско-француски Талиј. и енглески штампано српски драх. 1-20.

Смрт Смаил Аге Ченгића, превод на енглес. језик, др. 2. Нова колекција дописних карата са српским сликама од 8 комада Драh. 1-20.

Српске Званичне Новине могу се добити у истој књижари.

СИФИЛИС и све венеричке болести лечи са потпуним успехом директор болнице венеричних болести у Солуну Д-р ХРИСТ. ХРИСТОДУЛУ прима у својој клиници: од 3 до 6 по час, по подне ул. Егнатија бр. 314, улаз 19-30 из ул. Методио 15.

СРПСКО ТРГОВАЧКО ДРУШТВО СОЛУН

Улица Александра Великог број 7.

Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове Врши размену новца по најповољнијим дневним курсевима. Прима новац на чување и штедњу.

Има своје транзитне магацине у којој прима робу српских трговаца уз повољне услове.

СРПСКИ МАГАЦИН

ДУШАНА СТОЈАНОВИЋА

Навахија Лимбо ул. бр. 36 показиши од хотел Париза ка Покривеној Чаршији прва улица десно у непосредној близини Бурмалијаме

Има на стоваришту разне сорте гарантованог чистог природног вина у бурадима и флашума, које нарочито препоручује српским менаџима. Магацин је обилно снабдевен коњаком, ликерима, ракијом и осталом робом. Продаја на велико и на мало. Цене умерене. 26-30

Одговорни уредник:

Алекса Грдановић

Штампарија »Велика Србија«